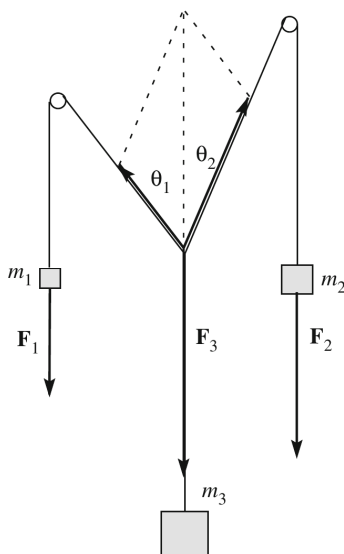

Úlohy pro samostudium – I

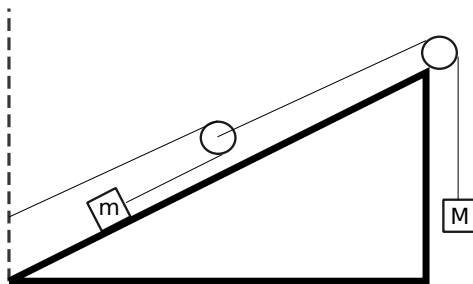
Úloha č. 1

Soustava tří závaží na obrázku se nachází v homogenním gravitačním poli a je ve statické rovnováze (výsledné síly působící na jednotlivá závaží jsou nulové a závaží se nepohybují). Znáte-li hmotnosti m_i , najděte rovnice pro úhly θ_1 a θ_2 .

Úloha č. 2

Pro soustavu kladek a závaží na obrázku určete zrychlení závaží M (čárkovaná čára značí stěnu, ke které je jedním koncem upevněno vlákno držící závaží m). Sklon nakloněné roviny je α , tíhové zrychlení g . Vlákna a kladky považujte za nehmotné, dissipativní síly zanedbejte.

Návod: Najděte všechny síly, které působí na jednotlivá závaží a volnou kladku. Napište pro tato tělesa pohybové rovnice (2. Newtonův zákon). Najděte rovnice, které svazují polohy/rychlosti/zrychlení jednotlivých těles (neměnné délky vláken svazují polohy závaží a volné kladky; dvojím derivováním podle času získáte rovnice svazující zrychlení těles). Následně z těchto rovnic můžete vyloučit neznámá napětí vláken a nalézt rovnici pro zrychlení M .

Bonus: Napište zákon zachování energie (celý systém se nachází v homogenním gravitačním poli s potenciální energií $U(h) = \mu gh$, kde μ je hmotnost tělesa a h je výška tělesa např. nad

podstavou nakloněné roviny). Pomocí dříve nalezené rovnice svazující polohy a rychlosti těles M a m vyjádřete tento zákon zachování jen pomocí polohy a rychlosti tělesa M . Zderivujte výslednou rovnici podle času – měli byste dostat stejnou rovnici pro zrychlení závaží M , jen přenásobenou jeho rychlostí. Který postup je snazší?

Úloha č. 3

Kosmický cestovatel se chystá k odletu na Měsíc. Má s sebou pružinové váhy a závaží A o hmotnosti 1 kg (kterou ukazují jeho váhy na povrchu Země). Cestovatel přistane na měsíčním povrchu, kde tíhové zrychlení přesně nezná. Ví ale, že je přibližně šestkrát menší než na Zemi. Najde kámen B , který podle jeho vah váží 1 kg (*ovšem na Měsíci!*). Potom závaží A a kámen B zavěsí pomocí nehmotného vlákna přes nehmotnou kladku (jako na Atwoodově padostroji) a zjistí, že kámen B klesá se zrychlením $1,2 \text{ ms}^{-2}$. Kolik by vážil kámen B na Zemi?

Viz např. https://en.wikipedia.org/wiki/Atwood_machine

Úloha č. 4

Na kulovou dešťovou kapku o poloměru a pohybující se rychlostí v působí odpor vzduchu silou $F_o = C_1av + C_2a^2v^2$ se součiniteli $C_1 = 3.1 \times 10^{-4} \text{ kg m}^{-1} \text{ s}^{-1}$ a $C_2 = 0.87 \text{ kg m}^{-3}$. Představte si, že dvě kulové kapky (jedna s poloměrem $a_1 = 0.1 \text{ mm}$ a druhá s poloměrem $a_2 = 1 \text{ mm}$) padají s nulovou počáteční rychlostí v homogenním gravitačním poli g . Na jakých mezních hodnotách se rychlosti kapek ustálí? Který z příspěvků odporové síly je pro jednotlivé kapky dominantní? Jaké chyby v určení rychlosti se dopustíme, pokud menší z příspěvků zcela zanedbáme?

Úloha č. 5

Malé závaží hmotnosti m je pomocí vlákna zavěšeno ze stropu vagónu, který se pohybuje se zrychlením a . Pod jakým úhlem bude vlákno v rovnovážné poloze vychýleno? Jaké je napětí ve vlákně?

Úloha č. 6

Těžiště automobilu o hmotnosti 1600 kg se nachází uprostřed mezi koly a 0.7 m nad vozovkou. Vzdálenost přední a zadní nápravy je 2.6 m. Jaké je minimální zrychlení automobilu, aby se přední kola začala zvedat nad vozovku? Pokud automobil brzdí se zrychlením/zpomalením a , jaká je normálová síla na předních a jaká na zadních kolech?

Úloha č. 7

Najděte rozdíl mezi tíhovou silou na pólu a na rovníku za předpokladu, že je Země dokonale sférická. Tíhová síla je definována jako součet gravitační a odstředivé síly a definuje svislici na daném místě (kam míří *olovnice*).